

Οι σοσιαλιστικές χρήσεις της εργατικής έρευνας

του Raniero Panzieri, 1965

μετάφραση στα αγγλικά από την Aigianna Bove

Ο καλύτερος τρόπος για να ρίξουμε φως στο θέμα των “πολιτικών στόχων της έρευνας” είναι να επιστρέψουμε σε μια συζήτηση στο Μαρξισμό. Αυτό μας θέτει τον κίνδυνο επικέντρωσης κυρίως σε θεωρητικά ζητήματα και ίσως ακόμα και στη μη παραγωγική εξέτασή τους, έναν κίνδυνο που πρέπει να προσπαθήσουμε να αποφύγουμε ώστε αυτό το σεμινάριο να έχει έναν πρακτικό σκοπό: τον καθορισμό ενός ερωτηματολογίου, και την οργάνωση και αρχή μιας έρευνας. Εντούτοις, το πλεονέκτημα μιας θεωρητικής επιστροφής στο Μαρξισμό είναι ότι θα μας βοηθούσε να περιγράψουμε τη μέθοδο εργασίας των Quaderni Rossi, με την οποία μερικοί σύντροφοι φαίνονται ακόμα να μπερδεύονται. Μερικοί σύντροφοι είναι ακόμα διστακτικοί με την κοινωνιολογία και τα εργαλεία της, πράγμα αδικαιολόγητο, ουσιαστικά παρακινημένοι από τα υπολείμματα ψευδούς συνείδησης και μιας δογματικής άποψης για το Μαρξισμό. Η χρήση κοινωνιολογικών εργαλείων για τους πολιτικούς στόχους της εργατικής τάξης σίγουρα θα επανέφερε αυτή τη συζήτηση, διότι οι επιστημονικές βάσεις της επαναστατικής δράσης ταυτίζονται ιστορικά με το Μαρξισμό.

Αλλά, επιτρέψτε μου να διατρέξω εν συντομία κάποια φιλολογικά σημεία. Ο Μαρξισμός του ώριμου Marx αρχίζει σαν κοινωνιολογία: τι είναι το *Κεφάλαιο*; μια κριτική της πολιτικής οικονομίας εάν όχι μια περίληψη της κοινωνιολογίας; Η κριτική του Marx για την πολιτική οικονομία είναι βασισμένη σε μια κατηγορία μονομέρειας καλά τεκμηριωμένη - εν τούτοις όχι πάντα επαρκώς ή πειστικά. Αυτή η κατηγορία είναι παρούσα και στο νεαρό Marx, και υπάρχει συνέχεια από αυτή την σκοπιά μεταξύ των πρώιμων έργων και του *Κεφαλαίου*. Η πολιτική οικονομία μειώνει τον εργάτη σε στοιχείο της παραγωγής και θεωρείται ελλιπής παρά ψεύτικη εφ' όσον ισχυρίζεται ότι καλύπτει την κοινωνική πραγματικότητα μέσα στο περιορισμένο πλαίσιο ενός ιδιαίτερου τρόπου λειτουργίας, και τον δέχεται αργότερο ως τον καλύτερο και φυσικό. Στα οικονομικά και φιλοσοφικά χειρόγραφα και άλλα πρόωρα γραπτά του Marx το σημείο της σύγκρισης είναι η αλλοτριωμένη ύπαρξη (ο εργαζόμενος υποφέρει στην ίδια την ύπαρξή του, ο καπιταλιστής στο κέρδος του νεκρού υλικού πλούτου του) και η κριτική της πολιτικής οικονομίας συνδέεται με μια ιστορική και φιλοσοφική σύλληψη της ανθρωπότητας και της ιστορίας. Εντούτοις, το *Κεφάλαιο* του Marx εγκαταλείπει αυτήν την μεταφυσική και φιλοσοφική προοπτική και η πιο πρόσφατη κριτική ισοπεδώνεται αποκλειστικά σε μια συγκεκριμένη κατάσταση που είναι ο καπιταλισμός, χωρίς να υποστηρίζει ότι είναι μια καθολική αντι-κριτική της μονομέρειας της αστικής πολιτικής οικονομίας.

Θα μπορούσε εύκολα να ειπωθεί ότι μια έννοια της κοινωνιολογίας ως πολιτικής επιστήμης είναι θεμελιώδης στο Μαρξισμό και εάν επρόκειτο να παρέχουμε έναν γενικό ορισμό του Μαρξισμού θα μπορούσε να είναι αυτός μιας κοινωνιολογίας που συνελήφθη ως πολιτική επιστήμη, ως επιστήμη της επανάστασης. Αυτή η επιστήμη είναι απαλλαγμένη από τις μυστικιστικές αναφορές και καθοδηγείται από την αυστηρή παρατήρηση και την επιστημονική ανάλυση· αυτό ισχύει επίσης για την πολιτική του Marx, αλλά μάλλον δεν θα συζητούσα αυτό το θέμα τώρα.

Συγχρόνως με το Marx, ένα άλλο νήμα αναπτύχθηκε κάτω από το έμβλημα του Μαρξισμού που κατά την άποψή μου ήταν η πηγή της δυσπιστίας του σύγχρονου Μαρξισμού προς την κοινωνιολογία την ίδια. Όπως ξέρουμε, αυτό το νήμα χρονολογείται από μερικά από τα κείμενα του Engels. Σε μια προσπάθεια να καθιερωθεί ένας γενικός υλισμός και η διαλεκτική της καθολικής αξίας, ο Engels δημιούργησε σαφώς ένα σύστημα που ήταν ελάχιστα πιστό στη θεωρία του Marx. Η επιστήμη της διαλεκτικής, εφαρμόσιμη τόσο στις φυσικές όσο και στις κοινωνικές επιστήμες, είναι προφανώς μια άρνηση της κοινωνιολογίας ως ιδιαίτερης επιστήμης και αναδημιουργεί μια μεταφυσική που είναι τόσο σχετική με το κίνημα των εργαζομένων όσο είναι στο βάτραχο και το γυρίνο. Όταν μια μυστικιστική αντίληψη περί εργατικής τάξης και της ιστορικής αποστολής της ξεπροβάλλει από τη νατουραλιστική και την αντικειμενική παράδοση του Marx και του Engels, μια δυσπιστία της κοινωνιολογίας είναι απόλυτα κατανοητή σε γενικές γραμμές: εάν επρόκειτο να δεχτούμε αυτήν την εκδοχή του Μαρξισμού, καμία επιστήμη των κοινωνικών γεγονότων δεν θα ήταν δυνατή.

Εντούτοις, πρέπει να επιμείνουμε σε ένα συγκεκριμένο γνώρισμα της Μαρξιστικής κοινωνιολογίας που προκύπτει από την κριτική της πολιτικής οικονομίας και σημαίνει κάποια αντιπολιτευτική οροθεσία μεταξύ μιας κοινωνιολογίας του κινήματος της εργατικής τάξης και κάποιας που δεν λαμβάνει υπόψη αυτό το στοιχείο (ωστόσο νομίζω ότι το να αποκαλούμε τους τελευταίους 'αστούς' θα ήταν λάθος σε αυτή τη φάση). Αυτή η οροθεσία ή όριο συνίσταται στο γεγονός ότι η κοινωνιολογία του Marx, ως κριτική της πολιτικής οικονομίας, προκύπτει από μια έρευνα και μια παρατήρηση της καπιταλιστικής κοινωνίας. Αυτή η κοινωνία είναι πλήρως βασισμένη σε μια διχοτόμηση και έχει

αναπτύξει μια επιστήμη, δηλ. την επιστήμη της πολιτικής οικονομίας, η οποία παρέχει μια μονομερή αναπαράσταση της πραγματικότητας, αφήνοντας έξω την άλλη πλευρά. Για το Marx, η αντιμετώπιση του εργατικού δυναμικού ως απλό στοιχείο του κεφαλαίου δίνει έδαφος θεωρητικά σε έναν περιορισμό και μια διαστρέβλωση που είναι εσωτερική στο σύστημα που κατασκευάζει. Η σοσιαλιστική κοινωνιολογική ανάλυση γίνεται κατανοητή από το Marx ως πολιτική επιστήμη επειδή υποστηρίζει ότι ξεπερνά αυτή τη μονομέρεια και ότι κατανοεί την κοινωνική πραγματικότητα συνολικά δίνοντας ταυτόχρονα ιδιαίτερη προσοχή στις δύο κύριες κοινωνικές τάξεις. Θα υπογράμμιζα τα κοινωνιολογικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα της θεωρίας του Marx: αρνείται να ταυτίσει την εργατική τάξη με τη κίνηση του κεφαλαίου και υποστηρίζει ότι είναι αδύνατο να γίνει μια αυτόματη αναγωγή της εργατικής τάξης στην κίνηση του κεφαλαίου. Η εργατική τάξη απαιτεί μια απολύτως ανεξάρτητη επιστημονική αντιμετώπιση επειδή λειτουργεί ως συγκρουσιακός - ως εκ τούτου καπιταλιστικός - καθώς επίσης και ανταγωνιστικός - ως εκ τούτου αντι-καπιταλιστικός - παράγοντας. Από αυτήν την προοπτική, πιστεύω ότι η υποβίβαση της κοινωνιολογίας στη μαρξιστική παράδοση είναι πραγματικά συμπτωματική ενός εκφυλισμού της μαρξιστικής θεωρίας.

Στα προηγούμενα είκοσι έτη, η κοινωνιολογία ευημέρησε κατά ένα μεγάλο μέρος έξω από τη θεωρία και την παράδοση του Μαρξισμού, ακόμα κι αν ο Weber, που θεωρείται ως η σημαντικότερη μορφή στην ιστορία της κοινωνιολογίας, εξέτασε σοβαρά τη Μαρξιστική θεωρία. Σκέφτομαι ότι θα άξιζε να επιμείνουμε σε αυτό το ζήτημα στα Quaderni Rossi, επειδή πρέπει να προσδιορίσουμε σαφώς τις διαφορετικές πτυχές της.

Κατά την άποψή μου, η αστική κοινωνιολογία έχει εξελιχθεί σε έναν τέτοιο βαθμό ώστε το επιστημονικό επίπεδο ανάλυσής της είναι τώρα ανώτερο από το Μαρξισμό. Θα μπορούσαμε να αποτολμήσουμε μια υπόθεση στη Μαρξιστική γλώσσα. Δεδομένου ότι ο καπιταλισμός έχασε την κλασική του θεωρία πολιτικής οικονομίας (όπως βεβαιώνει η κρίση των σύγχρονων και υποκειμενικών οικονομικών και των λίγο-πολύ αποτυχημένων προσπαθειών να επιστρέψει στην παράδοση της κλασικής οικονομικής θεωρίας), βρήκε την ραφιναρισμένη επιστήμη του στην κοινωνιολογία. Αυτή η υπόθεση μας επιτρέπει να ερευνήσουμε τις αντικειμενικές ρίζες αυτής της ανάπτυξης που δείχνουν ότι ενώ στα αρχικά στάδια του ήταν επιτακτικό για τον καπιταλισμό να ερευνήσει πρώτιστα τη λειτουργία του, ο ώριμος καπιταλισμός πρέπει να συντονίσει μια μελέτη της κοινωνικής συναίνεσης και των απαντήσεων στις διαδικασίες του. Αυτό γίνεται σαφώς ακόμα πιο επείγον για τον καπιταλισμό επειδή όπως αναπτύσσεται και εξελίσσεται προς ένα περαιτέρω στάδιο, το στάδιο του προγραμματισμού, ελευθερώνεται επίσης από τις σχέσεις ιδιοκτησίας (ως καθοριστικούς παράγοντες) και τη σταθερότητά του και η δύναμή της γίνεται όλο και περισσότερο εξαρτώμενη από την αυξανόμενη ορθολογικότητα της συσσώρευσης.

Αυτό δεν κάνει την κοινωνιολογία καθόλου αστική επιστήμη: στην πραγματικότητα μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε την κοινωνιολογία και να την επικρίνουμε για τους περιορισμούς της, όπως έκανε ο Marx με την κλασική πολιτική οικονομία. Το είδος έρευνας που προγραμματίζουμε να πραγματοποιήσουμε ήδη έχει τις χαρακτηριστικές ποιότητες που βρίσκονται έξω από το πλαίσιο της σύγχρονης κοινωνιολογίας. Τα ευρήματα της κοινωνιολογίας είναι σε γενικές γραμμές σωστά, δηλαδή δεν είναι ψεύτικα αλλά περιορισμένα, και αυτός ο περιορισμός δημιουργεί εσωτερικές διαστρεβλώσεις. Ωστόσο η κοινωνιολογία διατηρεί ακόμα αυτό που ο Marx όρισε ως το χαρακτήρα μιας επιστήμης, δηλ. την αυτονομία που βασίζεται στη συνεπή, επιστημονική και λογική αυστηρότητα.

Επιμένω ότι οφείλουμε να είμαστε προσεκτικοί με αυτή τη δυσπιστία για την αστική κοινωνιολογία επειδή η ιστορία του Μαρξισμού δείχνει ότι μια σοβαρή δέσμευση με αυτόν τον κλάδο της θεωρίας είναι απαραίτητη στην επαναστατική πολιτική σκέψη. Περιττό να αναφέρω ότι η κατάσταση επιδεινώθηκε από την Σταλινική πολιτική επειδή η μεγάλη Σοβιετική μυστικοποίηση της Σταλινικής θεωρίας ύψωσε έναν φράκτη γύρω από την κοινωνιολογία στη βάση μιας βασικής και αναπόφευκτης υγιεινής. Σε αυτό το ιστορικό γεγονός μπορούμε να προσθέσουμε ότι το θέμα του Μαρξισμού ως κοινωνιολογία ήταν πολύ αγαπητό στο νεαρό Λένιν, που μεταχειρίστηκε το Μαρξικό έργο ως κοινωνιολογική θεωρία: το δήλωσε ρητά και πιστεύω ότι είχε δίκιο σε αυτό όσο σε άλλα θέματα.

Πρίν στραφώ σε ένα δεύτερο στοιχείο της σύγχρονης κοινωνιολογίας που πρέπει να επικριθεί αυστηρά και με δύναμη, θα επιθυμούσα να στρέψω την προσοχή στη σχέση που μπορεί να καθιερωθεί μεταξύ της χρήσης της κοινωνιολογικής έρευνας και του Μαρξισμού. Από την έναρξη των Quaderni Rossi δεν έχουμε ποτέ υποστηρίξει και αναπτύξει πραγματικά αυστηρά αυτό το σημείο πέρα από την επιβεβαίωσή της σχέσης.

Η κοινωνική διχοτόμηση που αντιμετωπίζουμε απαιτεί ένα υψηλό επίπεδο επιστημονικής ανάλυσης σε σχέση με το κεφάλαιο καθώς επίσης και το συγκρουσιακό και ενδεχομένως ανταγωνιστικό καθοριστικό παράγοντα που είναι η εργατική τάξη.

Σε αυτό το πλαίσιο η μέθοδος έρευνας είναι ένα μόνιμο σημείο αναφοράς για την πολιτική μας και κρύβεται κάτω από την απεικόνιση αυτού ή εκείνου του συγκεκριμένου γεγονότος και διερεύνησης. Αυτή η μέθοδος απαιτεί την άρνηση να γίνει μια ανάλυση του επιπέδου της εργατικής τάξης από μια διερεύνηση στο επίπεδο του κεφαλαίου. Με άλλα λόγια, επιθυμούμε να επαναδιατυπώσουμε την πρόταση του Λένιν ότι το κίνημα των εργαζομένων είναι μια συνάντηση μεταξύ του σοσιαλισμού και της αυθόρμητης κίνησης της εργατικής τάξης. Όπως επεξήγησε ο Λένιν με μια όμορφη εικόνα, ελλείπει μιας οικειοθελούς, επιστημονικής και συνειδητής συνάντησης της αυθόρμητης κίνησης της εργατικής τάξης με το σοσιαλισμό, η ιδεολογία του ταξικού αντιπάλου κρατά γερά. Η μέθοδος της έρευνας πρέπει να μας επιτρέπει να προκαλέσουμε όλα τα είδη των μυστικιστικών ιδεών για το εργατικό κίνημα. Πρέπει πάντα να επιτρέπει μια επιστημονική παρατήρηση του επιπέδου συνειδητοποίησης της εργατικής τάξης, και να παρέχει επίσης έναν τρόπο να το ανυψώσουμε. Κατά συνέπεια υπάρχει μια σαφής συνέχεια μεταξύ της στιγμής της κοινωνιολογικής έρευνας που καθοδηγείται από αυστηρά και σοβαρά κριτήρια, και της πολιτικής δράσης: η κοινωνιολογική έρευνα είναι ένα είδος μεσολάβησης που αποτρέπει τους κινδύνους να φτάσουμε σε μια άποψη του επιπέδου του ανταγωνισμού των εργατών και της συνειδητοποίησής τους που - είτε απαισιόδοξη είτε αισιόδοξη - θα ήταν απολύτως αχρείαστη. Αυτό έχει σημαντικές συνέπειες για τους πολιτικούς στόχους της έρευνας και θα έλεγα ότι είναι ο κύριος στόχος της ίδιας της έρευνας.

Είναι τώρα η στιγμή να αντιμετωπιστούν δύο περαιτέρω ερωτήσεις.

Στην επιλογή των σύγχρονων κοινωνιολογικών εργαλείων μας, πρέπει να κριτικάρουμε αποτελεσματικά ορισμένες ερευνητικές πρακτικές, ειδικά εκείνες της μικρο-κοινωνιολογίας. Οι περιορισμοί που καθιερώνουν a priori αναπόφευκτα οδηγούν σε σοβαρές διαστρεβλώσεις, επειδή είναι ανίκανοι να δούν τις συνδέσεις που ειδάλλως θα ήταν εμφανείς εάν τα συμπεράσματά τους τοποθετούνταν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο. Η μικρο-κοινωνιολογική έρευνα είναι συχνά κάπως ανθρωπολογική και επιλέγει θέματα που είναι απομονωμένα από το ευρύτερο πλαίσιο τους και αγνοεί έτσι τις συνδέσεις τους: αυτή η αρχική επιλογή οδηγεί σε μια πραγματική διαστρέβλωση. Στην πραγματικότητα, η μικρο-κοινωνιολογία συχνά επιλέγει θέματα που μπορούν να επανεισαχθούν στα πλαίσια της επίλυσης συγκρούσεων, ταυτόχρονα αποκλείοντας εκ των προτέρων τις συνδέσεις που μπορεί να υπάρξουν μεταξύ των κοινωνικών σχέσεων που ερευνά και της ανταγωνιστικής προοπτικής της ανατροπής του συστήματος.

Μια σοσιαλιστική κοινωνιολογική πρακτική απαιτεί μια επανεξέταση των κοινωνιολογικών εργαλείων λαμβάνοντας υπόψη την υπόθεση που κρύβεται κάτω από αυτήν την βασική υπόθεση: δεδομένου ότι οι συγκρούσεις είναι λειτουργικές σε ένα σύστημα που προωθείται από αυτές, μπορούν να μετατραπούν σε ανταγωνισμούς και να μην είναι πλέον λειτουργικές στο σύστημα.

Κατά συνέπεια είναι εξαιρετικά σημαντικό να θυμηθούμε την έκβαση της προηγούμενης συζήτησής μας: η έρευνα πρέπει να πραγματοποιείται αυθόρμητα (in the heat of the moment) και επιτόπου, πρέπει να διερευνά μια κατάσταση μεγάλης αλλαγής και σύγκρουσης, και να διερευνά τη σχέση μεταξύ της σύγκρουσης και του ανταγωνισμού εντός της. Με άλλα λόγια, πρέπει να ερευνήσουμε τον τρόπο με τον οποίο το σύστημα αξιών που εκφράζεται από τους εργάτες σε κανονικές περιστάσεις αλλάζει, και να ανιχνεύουμε εκείνες τις αξίες που αντικαθίστανται ή εξαφανίζονται όταν προκύπτει η συνειδητοποίηση των εναλλακτικών, επειδή μερικές από τις αξίες που έχουν οι εργάτες κάτω από κανονικές περιστάσεις είναι απύσες τη στιγμή της ταξικής σύγκρουσης και αντίστροφα.

Ειδικότερα, πρέπει να ερευνήσουμε όλες τις περιπτώσεις αλληλεγγύης των εργατών και της σχέσης μεταξύ της αλληλεγγύης των εργατών και της άρνησης του καπιταλιστικού συστήματος: μέχρι ποιο σημείο έχουν επίγνωση οι εργάτες του γεγονότος ότι η αλληλεγγύη τους μπορεί επίσης να προκαλέσει την εμφάνιση κοινωνικών μορφών ανταγωνισμού; Βασικά, πρέπει να πιστοποιήσουμε σε ποιο βαθμό οι εργάτες γνωρίζουν ότι διεκδικούν μιας κοινωνία ίσων μέσα σε μια άνιση κοινωνία, και όταν υπάρχει μια απαίτηση για την ισότητα σε μια άνιση καπιταλιστική κοινωνία, τη σημασία της διεκδίκησής τους για το σύνολο της κοινωνίας.

Η επιμονή μας στη σημασία της έρευνας επιτόπου (καυτή έρευνα) στηρίζεται σε μια βασική υπόθεση: μια ανταγωνιστική κοινωνία δεν μπορεί ποτέ να ομοιογενοποιήσει πλήρως ένα από τα βασικά συστατικά στοιχεία της - την εργατική τάξη. Επομένως είναι απαραίτητο να μελετηθεί ο βαθμός στον οποίο είναι δυνατό να κατανοηθεί πλήρως η δυναμική πίσω από την τάση της εργατικής τάξης να κινηθεί από τη σύγκρουση στον ανταγωνισμό και να κατασταθεί η διχοτόμηση χαρακτηριστική της ασταθούς καπιταλιστικής κοινωνίας. Η γενική εικόνα των ερωτηματολογίων που χρησιμοποιούμε σε αυτές τις περιστάσεις απαιτεί μεγάλη προσοχή και πρέπει να ελεγχθεί λεπτομερώς.

Η έρευνα πρέπει να λάβει υπόψη τις διαδικασίες γραφειοκρατικοποίησης που εμφανίζονται στο παρασκήνιο των βαθιών αλλαγών στον καπιταλισμό κατά τη διάρκεια της κίνησής του προς τον προγραμματισμό, επειδή αναφέρονται στη μειωμένη σχετικότητα των σχέσεων ιδιοκτησίας και τον αυξανόμενο ρόλο της ορθολογικότητας της διαδικασίας συσσώρευσης που υποστηρίζει τον καπιταλισμό. Οι αλλαγές της εργατικής τάξης πρέπει να ιδωθούν λαμβάνοντας υπόψη τον επανασχηματισμό των σχέσεων που καθιερώνονται μεταξύ των εργατών και των τεχνικών και την εμφάνιση νέων ρόλων και ταξικών συνθέσεων. Οι σημαντικότερες πτυχές αυτού είναι αφ' ενός, η παρατήρηση αυτών των σχέσεων σε καταστάσεις αγώνα και αφ' ετέρου, οι μετατοπίσεις στο επίπεδο συνείδησης των τεχνικών και της εργατικής τάξης που προκαλούνται από τις αλλαγές στη "θέση" τους.

Η έρευνα πρέπει να καταχωρήσει έναν ιστορικό μετασχηματισμό των καπιταλιστικών σχέσεων που είναι η αντιστροφή της σχέσης μεταξύ του πλούτου και της εξουσίας. Ενώ στον κλασικό καπιταλισμό η εξουσία ήταν ένας τρόπος να φτάσεις στον πλούτο, ο πλούτος έχει γίνει σταδιακά υποτακτικός στην εξουσία και μέσο αυτή να αυξηθεί. Σημαντικές αλλαγές στη δομή όλων των κοινωνικών σχέσεων προκύπτουν από αυτήν την διαδικασία.

Αυτές είναι δύο σημαντικές πτυχές της έρευνας αλλά δεν μπορούν να θεωρηθούν ως συγκεκριμένοι στόχοι της έρευνας. Οι στόχοι της έρευνας μπορούν να συνοψιστούν σχηματικά έτσι: έχουμε σημαντικούς οργανικούς στόχους που καθοδηγούνται από το χαρακτήρα της έρευνας ως σωστής, αποδοτικής και πολιτικά εύφορης μεθόδου για να εγκαθιδρύσουμε επαφές με τους μεμονωμένους και ομαδοποιημένους εργαζομένους. Αυτό είναι ένας κρίσιμος στόχος: όχι μόνο δεν υπάρχει καμία απόκλιση, κενό ή αντίφαση μεταξύ της έρευνας και της εργασίας της οικοδόμησης πολιτικών σχέσεων· η έρευνα επίσης είναι θεμελιώδης σε μια τέτοια διαδικασία. Επιπλέον, η εργασία που απαιτείται για την έρευνα, η εργασία της θεωρητικής συζήτησης με τους συντρόφους και τους εργάτες, είναι μιας εργασίας σοβαρής πολιτικής κατάρτισης, και η έρευνα είναι ένα πολύ καλό εργαλείο για αυτό.

Η έρευνα πρέπει επίσης να στοχεύσει να αποβάλει αποφασιστικά τις ασάφειες που εμμένουν στο θεωρητικό σχηματισμό μας, που είναι η θεωρία που διαμορφώνεται στα Quaderni Rossi, επειδή όπως άλλοι σύντροφοι έχουν επισημάνει ήδη πολλές πτυχές αυτού του προσχεδίου μιας θεωρίας προσεγγίζονται μόνο από την αντίθεση· προέρχονται από μια κριτική των επίσημων πολιτικών και των θεωρητικών εξελίξεων του εργατικού κινήματος, και όμως δεν στηρίζονται θετικά ούτε βασίζονται εμπειρικά στο επίπεδο της τάξης.

Ελλείπει της δυνατότητας να πραγματοποιηθεί μια πλήρης πολιτική έρευνα (σ.τ.μ., survey, σαν δημοσκόπηση), που θα απαιτούσε οπωσδήποτε ερευνητική αυστηρότητα, αλλά θα μας έθετε αντιμέτωπους προφανώς με τα μακροσκοπικά αποτελέσματα και τα αναμφισβήτητα αποδεικτικά δεδομένα, μια εργασία της έρευνας που πραγματοποιείται σύμφωνα με αυτές τις αρχές είναι η σημαντικότερη εργασία που μπορούμε να κάνουμε: μας παρέχει τη σύνδεση μεταξύ της θεωρίας και της πρακτικής που φαίνεται να μας ξεφεύγει σήμερα για αντικειμενικούς λόγους.

Αυτός ο μόνιμος στόχος πρέπει πάντα να είναι η φιλοδοξία μας και μια θεμελιώδης πτυχή της εργασίας μας.

Ένας άλλος εξαιρετικά σημαντικός στόχος είναι η αναζήτηση μιας Ευρωπαϊκής διάστασης της εργασίας. Η εργασία της σύγκρισης που διενεργείται μέσω των ερευνών σε διαφορετικά Ευρωπαϊκά πλαίσια πρέπει να μας παρέχει, καθώς επίσης και στους Γάλλους και Γερμανούς συντρόφους μας, σημαντικά στοιχεία για να καθιερώσουμε το έδαφος και τις δυνατότητες μιας ενοποίησης των εργατικών αγώνων σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Μετάφραση στα Ελληνικά: Γ.Κ.